

РЕШЕНИЕ

№ 34

гр. Първомай, 04.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЪРВОМАЙ, ПЪРВИ СЪДЕБЕН СЪСТАВ, в
публично заседание на седми март през две хиляди двадесет и четвърта
година в следния състав:

Председател: Радина В. Хаджикирева

при участието на секретаря Венета Ж. Хубенова
в присъствието на прокурора В. Ат. В.
като разгледа докладваното от Радина В. Хаджикирева Гражданско дело №
20235340100634 по описа за 2023 година

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ от И. П. И. срещу Прокуратурата на Република България за заплащане на сумата от 5000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в резултат на образувано наказателно производство по Досъдебно производство № 22/2023 г. по описа на РУ на МВР – Първомай, пр. пр. № 1727/2023 г. по описа на РП Пловдив, за престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК, по което наказателното производство е прекратено с постановление на прокурора, ведно със законната лихва върху тази сума от 17.05.2023 г. до окончателното изплащане на вземането.

Ищецът твърди, че на 09.02.2023 г. в гр. Първомай служители на РУ на МВР – Първомай спрели за проверка управлението от него лек автомобил „Ауди А4“ с рег. № ***. Посочено е, че ищецът бил изпробван за употреба на наркотични вещества или техни аналози с техническо средство „Дрегер Дръг Тест 5000“, което отчело позитивна стойност на наркотични вещества – бензодиазепини. Ищецът обяснил на полицейските служители, че положителният резултат най-вероятно се дължи на приеманите от него лекарства, тъй като страда от паническо разстройство – агорафобия. Въпреки това му бил съставен АУАН и били предприети ПАМ – отнемане свидетелството за управление на МПС, както и прекратяване регистрацията на ППС за срок от 6 месеца. Отделно от това, ищецът бил задържан до 24 часа, извършен бил обиск и претърсване на дома му, при който не било установено да притежава нищо нередно. Издаден му бил и талон за изпращане на медицинско изследване, който той изпълнил. Поддържа се още, че срещу ищеца било образувано ДП № 22/2023 г. по описа на РУ на МВР – Първомай за престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК. От заключението по назначената в хода на разследването съдебно-химическа експертиза се установило, че в

предоставените от ищеца кръвни проби не са открити наркотични вещества. Поради това с Постановление от 09.05.2023 г. наказателното производство било прекратено. Отменени били и предприетите срещу ищеца принудителни административни мерки, като му било върнато свидетелството за управление на МПС и била възстановена регистрацията на управляваното от него ППС. Твърди се, че вследствие незаконосъобразно воденото срещу ищеца наказателно производство той понесъл значителни неимуществени вреди, изразяващи се в преживените страх, стрес, неудобства. Всичко това предизвикало у ищеца чувство на страх, че ще бъде несправедливо осъден, както и безпомощност пред създалата се ситуация. Посочено е, че преживяното се отразило негативно на психическото му състояние. Той станал изключително тревожен, затворил се въщи и не искал да излезе. С оглед и заболяването му, психическите последици били много тежки за него. Ищецът не говорил с близките си, не спял, почти не се хранел, стоял само в дома си. Посочено е още, че в с. Градина бързо се разбрало за инцидента. Това допълнително стресирало ищеца и пораждало у него чувство на срам. В редките пъти, когато излизал от дома си, той трябвало да отговаря на въпроси на близки и познати, свързани с провежданото срещу него разследване. Поради предприетите ПАМ ищецът трябвало да преустанови работата си като куриер в гр. Пловдив. Това допълнително го изолирало и пречело той да преодолее случката. Счита се, че ако ищецът е единственото лице, което е могло да извърши престъпното деяние, за което производството е образувано, то той търпи вреди от незаконно обвинение, дори и да не е бил привлечен в качеството на обвиняем. По тези съображения моли да бъде уважен предявеният иск, като му бъде присъдено претендираното обезщетение за претърпени неимуществени вреди.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от Прокуратурата на Република България, в който се съдържат подробни съображения за неоснователност на исковата претенция. Счита, че не са налице доказателства, че актът за прекратяване на наказателното производство е влязъл в сила. Посочено е, че ищецът не бил ангажирал доказателства за претърпените неимуществени вреди, както и за наличието на пряка причинна връзка между твърдените вреди и дейността на Прокуратурата на Република България. Сочи се, че ищецът не бил привлечен в процесуалното качество на обвиняем по досъдебно производство № 22/2023 г. по описа на РУ на МВР – Първомай, което било образувано и водено за престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК. Излага съображения, че образуването и воденето на наказателно производство (впоследствие прекратено), в хода на което дадено лице не е привлечено като обвиняем за престъпление от общ характер, не е сред изчерпателно изброените хипотези на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Изразът „обвинение в извършване на престъпление”, използван в чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, следвало да се тълкува в тесния му наказателно-процесуален смисъл. В тази насока следвало да се държи сметка и за връзката на посочената гражданскоправна разпоредба на ЗОДОВ с нормите на НПК. В подкрепа на това разбиране била и практиката на ЕСПЧ, а именно, че началният момент, от който лицето, срещу което е образувано наказателно производство, търпи вреди, е датата на привличането му като обвиняем и предявяване на обвинението. Отделно от това се поддържа, че разследването било приключило в разумни срокове – досъдебното производство било образувано на 09.02.2023 г. и приключено на 09.05.2023 г. Счита, че относно съставения на ищеца акт за установяване на административно нарушение, отнемането на свидетелството му за управление на моторно превозно средство, прекратяване на регистрацията на ППС, което е управлявал за срок от 6 месеца, както и за 24-часовото задържане по ЗМВР Прокуратурата на Република България не е пасивно легитимирана да отговаря.

Акцентираща, че досъдебното производство било образувано не по реда на чл. 212, ал. 1 НПК, т. е. с постановление на прокурор, а – по реда на чл. 212, ал. 2 НПК, т. е. със съставянето на протокола за първото действие по разследването. Също така намира, че претенцията за неимуществени вреди в размер на 5000 лв. била прекомерна и несъобразена с разпоредбата на чл. 52 ЗЗД. Счита, че размерът на обезщетението не бил съобразен с конкретния казус, икономическия стандарт в страната и съдебната практика по аналогични дела. По тези съображения моли да бъде отхвърлен предявеният иск, а при условията на евентуалност да бъде намалено претендираното обезщетение.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните писмени и гласни доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено следното от фактическа страна:

От материалите по ДП № 22/2023 г. по описа на РУ – Първомай, пр. пр. № 1727/2023 г. по описа на РП Пловдив, се установява, че е образувано на основание чл. 212, ал. 2 НПК със съставянето на протокола за първото действие по разследването – протокол за разпит на свидетел, за това, че на 09.02.2023 г. в гр. Първомай се управлява МПС – лек автомобил марка „Ауди А4“ с рег. № ***, след употребата на наркотични вещества или техни аналози – престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК. От събраните в хода на разследването доказателства става ясно, че на 09.02.2023 г. в гр. Първомай ищецът И. П. И. управлявал лек автомобил „Ауди А4“ с рег. № ***, като при извършената му проверка от служители на РУ – Първомай с техническо средство „Дръг Тест 5000“ с № ARPH-0027 същото отчело положителен резултат за бензодиазепини. На ищеца бил съставен акт за установяване на административно нарушение, протокол за извършване на проверка за употреба на наркотични вещества или техни аналози и издаден талон за изпращане на медицинско изследване, който той изпълнил. Със Заповед за задържане на лице от 09.02.2023 г. ищецът бил задържан за срок от 24 часа в 11:50 ч., като бил освободен същия ден в 14:40 ч. В тази връзка бил извършен личен обиск на ищеца. Издадена била от органите на РУ – Първомай Заповед за прилагане на принудителна административна мярка № 23-0325-000018 от 09.02.2023 г. по чл. 171, т. 2а, б. „б“ ЗДвП, с която била прекратена регистрацията на управлението от ищеца лек автомобил „Ауди А4“ с рег. № *** за срок от шест месеца. Също така от служител на РУ – Първомай била издадена и Заповед за прилагане на принудителна административна мярка № 23-0325-000017 от 09.02.2023 г. по чл. 171, т. 1, б. „б“ ЗДвП, по силата на която било временно отнето свидетелството за управление на МПС на ищеца до решаване на въпроса за отговорността, но не повече от 18 месеца. Видно от Протокол от 09.02.2023 г. била извършена проверка в помещение, находящо се в ***, обитавано от ищеца И. П. И., при която не били намерени и иззети предмети или вещества, забранени от закона. От заключението на назначената токсикохимична експертиза се установява, че в предоставената за изследване проба кръв, взета на 09.02.2023 г. от лицето И. П. И., не било доказано съдържание на вещества под контрол, включени в списъците-приложения към чл. 3 от Наредба за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични.

При тези данни с Постановление от 09.05.2023 г., влязло в сила на 17.05.2023 г., прокурор от РП Пловдив, ТО – Първомай приел, че извършеното от ищеца И. П. И. не осъществява от обективна страна състава на престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК, поради което на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК, вр. чл. 243, ал. 1, т. 1 НПК наказателното производство по ДП № 22/2023 г. по описа на РУ – Първомай било прекратено.

От приложената медицинска документация се установява, че на ищеца е поставена диагноза: „Паническо разстройство. Агорафобия“. Заболяването датирало от 1999 г., като през годините посещавал психиатри и приемал лекарства. Към 09.02.2023 г. провеждал лечение с предписаните му медикаменти.

От показанията на свидетеля Г.Н., преценени съгласно разпоредбата на чл. 172 ГПК като логични, безпротиворечиви и основани на лични възприятия, се изяснява, че през 2023 г., след като ищецът бил тестван за употребата на наркотични вещества и тестът отчел положителен резултат, му било отнето свидетелството за управление на МПС. Свидетелят знаел, че поради тази причина ищецът бил задържан в полицията за един-два часа. Спомня си, че след този случай ищецът бил много притеснен и изплашен. Към онзи момент ищецът живеел в гр. Пловдив и работел като доставчик на храна. Тъй като му било отнето свидетелството за управление на МПС, а автомобилът му бил спрял от движение, ищецът напуснал работа и се прибрал в дома си в с. Градина, общ. Първомай. Свидетелят разказва още, че след случая ищецът посетил лекар, като лично той го закарал до гр. Пловдив. Знаел, че ищецът страда от психично заболяване. В резултат на всичко това се нарушило ежедневието му, затворил се в себе и спрял да излиза. Сочил, че тъй като ищецът нямал право да шофира, се тревожел, че не може да превозва баща си, който бил инвалид. Свидетелят разказва още, че доста хора от с. Градина разбрали за случая, като имало и коментари.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Основателността на така предявения иск предполага кумулативната наличност на следните предпоставки: 1) спрямо ищеца да е било образувано наказателно производство за престъпление от общ характер; 2) образуваното наказателно производство да е било прекратено с влязъл в сила акт поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление; 3) да е претърпял твърдените неимуществени вреди и 4) между незаконното действие на правозащитните органи и вредите да е налице причинно-следствена връзка. Отговорността по ЗОДОВ е обективна и не е необходимо вредите да са причинени виновно от длъжностните лица.

Предвид гореизложеното, настоящият състав намира, че от събраните по делото доказателства се установява осъществяването на всички елементи от правопораждащия фактически състав за ангажиране отговорността на ответника за заплащане на обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди. В съдебната практика се приема, че употребеният в чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ израз „обвинение в извършване на престъпление“ следва да се тълкува по-широко за нуждите на специалния деликт, а не в тесния му наказателно-процесуален смисъл. Приема се, че когато наказателното производство е образувано срещу определено лице, а впоследствие производството е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или извършеното не съставлява престъпление, е осъществен съставът на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Лицето, срещу което е образувано наказателно производство, търпи вреди от проведеното срещу него наказателно преследване и в случаите, когато производството е прекратено, без да му е повдигнато обвинение. Самият факт на прекратяване на наказателното производство поради липса на доказателства за извършено престъпление или участието на лицето в него, осъществява хипотезата на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, макар и да не е повдигнато обвинение и лицето не е привлечено в качеството на обвиняем (в този смисъл Решение № 353/06.11.2015 г. по гр. д. № 892/2015 г. по описа на ВКС, IV г. о., Решение № 397/26.11.2015 г. по гр. д. № 6047/2013 г. по описа на ВКС, IV г. о.). Въпреки че в случая ищецът не е посочен

изрично като лице, срещу което е водено разследване, то от материалите по ДП е безспорно, че именно той е лицето уличено в извършване на престъпление, доколкото именно той е управлявал автомобила, него са тествали полицейските служители, за да установят употреба на наркотици, експертизата по делото е на проби, предоставени от ищеца и т. н. Поради това и тъй като той е бил единственото лице, което би носило наказателна отговорност за това престъпление, следва да се приеме, че с образуването на досъдебното производство е налице обвинение в извършване на престъпление по смисъла на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Действително в ДП липсва протокол за привличането на ищеца в качеството му на обвиняем, но това не е основание да не бъде ангажирана отговорността на ответника. Тук е мястото да се изясни, че Прокуратурата отговаря и в хипотезата на прекратено наказателното производство в стадия на досъдебното производство, когато е образувано от полицейски орган. В тази връзка следва да се има предвид, че и прокурорът, и разследващите органи са органи на досъдебното производство, а действията им в рамките на досъдебното производство са по правило взаимнообвързани. Прокуратурата упражнява постоянен надзор върху делата в предварителното производство чрез наблюдаващ прокурор, който в рамките на това си правомощие може да проучва и проверява всички материали по досъдебното производство и да дава указания по разследването, да участва в самите действия по разследването, да възлага на съответните органи на МВР извършването на отделни действия, да отменя по свой почин или по жалба на заинтересуваните лица постановленията на разследващия полицай. Следователно за неоснователно упражнената принуда срещу уличеното лице, дори когато не е повдигнато обвинение, а наказателното производство е прекратено поради липса на доказателства, ответникът ще носи отговорност по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Неоснователно упражнената принуда в този случай ще обхваща мерките срещу уличеното лице, за които образуването на наказателно производство е необходимо и достатъчно условие за осъществяването им, например – мерки за процесуална принуда срещу уличеното лице, както и принудителните административни мерки (ПАМ), които се налагат при условията на обвързана компетентност заради образуването на наказателно производство, доколкото административният орган не действа при условията на оперативна самостоятелност, за да прецени дали да наложи ПАМ или не (така Решение № 50084 от 30.05.2023 г. на ВКС по гр. д. № 1961/2022 г., III г. о. – поставено по аналогичен казус, но с по-голяма продължителност на воденото наказателно производство).

По тези съображения съдът приема, че е осъществен съставът на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, като Прокуратурата на Република България следва да отговаря за неимуществените вреди, претърпени от ищеца от неоснователно осъществена принуда във връзка с образуването на наказателно производство по чл. 343б, ал. 3 НК. Анализът на всички събрани по делото доказателства обосновава несъмнен извод, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от воденото срещу него разследване за престъпление, приключило с постановление за прекратяване поради факта, че ищецът не е извършил престъпление, и същите подлежат на обезщетяване от ответника Прокуратура на Република България на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ.

Съгласно установената задължителна съдебна практика размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост след преценка на всички конкретни обективно съществуващи обстоятелства, с оглед особеностите на всеки конкретен случай и при наличие на причинна връзка с незаконните актове на правозащитните органи. Справедливостта като законов

критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди включва освен тяхната общовалидна значимост за всяко човешко същество, така и конкретни факти, свързани със стойността, която засегнатите от непозволеното увреждане блага имат за увреденото лице. Поради това съдът по иска по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ е длъжен да обвърже обществения критерий за справедливост с преценка на конкретно проявените и установени по делото обстоятелства, които са от значение за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди, доколкото чл. 4 ЗОДОВ препраща към чл. 52 ЗЗД. Такива обстоятелства са: принудителното задържане на лицето от полицейските органи (обезщетяват се всички вреди без оглед кой държавен орган е конституиран като субституент на държавата на страната на ответника по иска – така ТР № 5 от 15.06.2015 г. по тълк. д. № 5/2013 г. на ОСГК на ВКС); броят на повдигнатите обвинения; тежестта на престъпленията и предвидените за тях наказания; взетите мерки за процесуална принуда, тяхната тежест и продължителност; общата продължителност на наказателното производство; фазите, през които е преминало до основанието, което прави обвинението незаконно по смисъла на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ; процесуалните действия, предприети от органите на наказателното производство с участието на увреденото лице; неговата възраст, съдебното му минало, обществения и професионалния живот; разгласяването в медиите и публичността; увреденото здраве.

В случая безспорно се установи, че със Заповед за задържане на лице от 09.02.2023 г. ищецът е задържан на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР за срок до 24 ч. (действително около 3 часа). Също така са му наложени принудителни административни мерки, изразяващи се в временно отнемане на свидетелството му за управление на МПС и прекратяване регистрацията на автомобила му до решаване на въпроса за отговорността. Освен това органите на досъдебното производство са извършили личен обиск на ищеца и претърсване в дома му. Вследствие на воденото наказателно производство ищецът бил много притеснен, затворил се в себе си, спрял да излиза. Негативно въздействие върху психиката му оказал и фактът, че останал без работа, тъй като му било отнето свидетелството за управление на МПС. Поради това съдът намира, че ищецът е претърпял негативни емоции вследствие на воденото наказателно преследване, изразяващи се в стрес, притеснение и несигурност от това как ще се развие наказателното производство, дали ще се стигне до осъждане. Ищецът е изпитал чувство на срам пред близки и приятели, бил е несигурен за бъдещата си професионална реализация и материалната му стабилност. Също така за случая разбрали доста хора от населеното място, в което живее ищецът. Ето защо, съдът приема, че това събитие е повлияло върху психиката на ищеца, като негативните преживявания от наказателното преследване са отшумели с прекратяването му. Обстоятелства, които предполагат по-нисък размер на обезщетението, са липсата на повдигнато срещу ищеца обвинение, на взета мярка за неотклонение и краткотрайното задържане по ЗМВР (около 3 часа). Също така следва да се вземе предвид, че престъплението, за което на ищеца е могло да бъде повдигнато обвинение, не е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 НК, тъй като за него се предвижда лишаване от свобода от една до три години и глоба от петстотин до хиляда и петстотин лв. Същевременно наказателното производство, водено спрямо ищеца, е приключило в разумен срок от около три месеца. Въпреки безспорно преживените от ищеца страдания, те не са били така интензивни, както когато е повдигнато обвинение. По делото не са събрани и доказателства за трайни негативни последици за психическото и физическо състояние на ищеца, предизвикани изключително от образуваното наказателно производство. Действително представени са доказателства, че ищецът страда от паническо

разстройство, но съгласно приложената медицинска документация е посетил психотерапевт само в деня след инцидента – 10.02.2023 г., а на 19.04.2023 г. – личния си лекар за издаване на рецепта за предписаното му лекарство, което е приемал от дълги години. Поради това съдът счита, че не е доказано вследствие на воденото наказателно производство да се е обострило заболяването на ищеца и влошило здравословното му състояние. Недоказани останаха и твърденията, че ищецът не говорел с близките си, не спял, почти не се хранел. Ето защо, съдът приема, че ищецът е преживял нормалния за подобен тип случаи стрес.

Съобразявайки гореизложеното и отражението на воденото наказателно производство върху общественото, семейно и социално положение на ищеца, настоящият съдебен състав намира, че следва да се определи размер на обезщетението за причинени неимуществени вреди в размер на 1500 лв., като искът за разликата над сумата от 1500 лв. до пълния предявен размер от 5000 лв. следва да се отхвърли. Съгласно указанията на ТР № 3 от 22.04.2005 г. по тълк. д. № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС законна лихва върху обезщетението се дължи от датата на влизане в сила на прокурорския акт за прекратяване на наказателното производство, от което следва, че в настоящия случай трябва да се присъди от 17.05.2023 г. до окончателното изплащане на вземането.

По разноските:

С оглед изхода на спора и на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ, вр. чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца следва да се присъдят направените по делото разноски в размер на 8,50 лв. за държавна такса. На основание чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2, вр. чл. 36, ал. 2 ЗАдв на процесуалния представител на ищеца – адв. М., следва да се определи възнаграждение за осъществената правна помощ. Предвид разпоредбата на чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 01.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения същото следва да бъде в размер на 800 лв. Вземайки предвид уважената част от иска, ответникът следва да бъде осъден да заплати на адв. М. сумата от 240 лв.

Така мотивиран, РС Първомай

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с административен адрес: гр. София, бул. „Витоша“ № 2, да заплати по иска с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ на И. П. И., ЕГН: *****, адрес: ***, сумата от 1500 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в резултат на образувано наказателно производство по Досъдебно производство № 22/2023 г. по описа на РУ на МВР – Първомай, пр. пр. № 1727/2023 г. по описа на РП Пловдив, за престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК, по което наказателното производство е прекратено с постановление на прокурора, ведно със законната лихва върху тази сума от 17.05.2023 г. до окончателното изплащане на вземането, като за разликата над сумата от 1500 лв. до пълния предявен размер от 5000 лв. **ОТХВЪРЛЯ** иска, както и да заплати сумата 8,50 лв., представляваща разноски за държавна такса.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с административен адрес: гр. София, бул. „Витоша“ № 2, да заплати на адв. А. Г. М. от Софийска адвокатска колегия на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв сумата от 240 лв. за адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред ОС Пловдив в двуседмичен срок от връчването му на страните.

PX/BX

Съдия при Районен съд – Първомай: _____п_____